II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2004 m. gruodžio 14 d.

dėl Vokietijos valstybės pagalbos Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvams (*Maschinenringe*)

(pranešta dokumentu Nr. C(2004) 4771)

(autentiškas tik tekstas vokiečių kalba)

(2006/570/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos ekonominės erdvės, ypač į jos 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo nuomonę pagal pirmiau nurodytus straipsnius [1] ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

I. PROCEDŪRA

(1) 2001 m. sausio 31 d. raštu Vokietija pranešė Komisijai apie priemonę, skirtą Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvams (*Maschinenringe*). Daugiau informacijos buvo pateikta 2001 m. gegužės 11 d. raštu, kuris gautas 2001 m. gegužės 16 d., ir 2001 m. spalio 9 d. raštu, gautu 2001 m. spalio 11 d.

(2) 2001 m. spalio 9 d. raštu Vokietija pranešė, kad priemonė jau taikoma nuo 1970 metų ir iki šiol apie ją nebuvo pranešta. Todėl pagalba buvo įrašyta į pagalbų, apie kurias nebuvo pranešta, sąrašą.

(3) 2003 m. vasario 7 d. raštu Komisija informavo Vokietiją apie savo nutarimą pradėti dėl šios priemonės procedūrą pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 88 straipsnio 2 dalį. Nutarime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Komisija nurodė, kad ji neprieštarauja priemonės daliai (socialinė pagalba įmonėms), nes ši dalis atitinka Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje [2] (toliau – Bendrijos gairės) 14 skirsnį ir todėl pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą yra suderinama su bendrąja rinka.

(4) Komisijos nutarimas pradėti procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* [3]. Komisija paragino suinteresuotąsias šalis pareikšti savo nuomonę dėl šios pagalbos.

(5) Komisijai 2003 m. balandžio 29 d. raštu, kurį gavo 2003 m. gegužės 2 d., ir 2003 m. gegužės 5 d. raštu, kurį gavo 2003 m. gegužės 6 d., bei 2003 m. gegužės 26 d. raštu, kurį gavo 2003 m. gegužės 28 d., taip pat elektroniniu paštu 2003 m. vasario 12 d. gautu laišku, kuris įregistruotas 2003 m. vasario 14 d., buvo pareikštos suinteresuotųjų šalių nuomonės.

(6) Vokietija savo nuomonę Komisijai pareiškė 2003 m. balandžio 4 d. raštu, kurį Komisija gavo 2003 m. balandžio 8 d. Be to, Vokietija 2003 m. rugpjūčio 29 d. raštu, kurį Komisija gavo 2003 m. rugsėjo 3 d., pateikė taip pat ir savo nuomonę dėl suinteresuotųjų šalių pasisakymų.

[1] OL C 82, 2003 4 5, p. 12.

[2] OL C 28, 2000 2 1, p. 2.

[3] Žr. 1 išnašą.

(7) 2004 m. gegužės 19 d. procesas buvo padalytas ir Komisija priėmė galutinį sprendimą [4], kuriuo ji *pro futuro* patvirtino pagalbą, apie kurią buvo pranešta ir kurią Vokietija ketino suteikti per 2001–2005 metų laikotarpį.

(8) Komisijai 2004 m. gegužės 24 d. raštu pareikalavus daugiau informacijos apie priemonės dalį, apie kurią nebuvo pranešta, Vokietija perdavė šią informaciją 2004 m. rugsėjo 14 d. raštu, gautu 2004 m. rugsėjo 16 d.

(9) Šis sprendimas yra susijęs tik su pagalba, kurią Vokietija neteisėtai suteikė Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvams iki 2001 metų (išskyrus socialinę pagalbą įmonėms).

II. **PAGALBOS APIBŪDINIMAS**

II.1. **Priemonės tikslas ir teisinis pagrindas**

(10) Priemonės tikslas – palengvinti bendradarbiavimą tarp žemės ūkio ir miškininkystės įmonių Bavarijoje, suteikiant subsidijas vadinamiesiems mašinų naudojimo ir pagalbos ūkiams kooperatyvams (*Maschinen- und Betriebshilferinge*). Priemonė įgyvendinama remiantis 1974 m. rugpjūčio 8 d. priimtu Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymu (*Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft – LwFöG*).

II.2. **Pagalbos gavėjai**

(11) Pagalbos gavėjai yra Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvai (*Maschinenringe*) ir Bavarijos mašinų naudojimo ir pagalbos ūkiams kuratoriumas (*Kuratorium Bayerischer Maschinen- und Betriebshilferinge e.V. – KBM*).

Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvai (Maschinenringe)

(12) Žemės ūkio technikos kooperatyvai yra ūkininkų savitarpio techninės pagalbos organizacijos (susikūrę kooperacijos forma), kurios vykdo veiklą vietos ir regionų lygmeniu. Pagal Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 9 straipsnį šios įmonės savo veiklą gali plėtoti tik šiose srityse:

a) socialinė pagalba įmonėms (Komisijos jau patvirtinta; žr. 3 konstatuojamąją dalį): kooperatyvai organizuoja keitimąsi žemės ūkio darbo jėga, darbuotojams susirgus, nelaimingų atsitikimų atvejais ir kitais socialiniais neatidėliotinos pagalbos atvejais;

b) pagalba žemės ūkio ir miškininkystės įmonėms (ūkiams): kooperatyvai organizuoja keitimąsi žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus darbo jėga, visų pirma įveikiant darbo jėgos trūkumą sezoninių darbų laikotarpiais ir specializuotiems darbams, kuriems atlikti reikalingi aukštos kvalifikacijos darbuotojai, o jų įmonėse dažnai trūksta;

c) turistų apgyvendinimo vietų pasiūlos koordinavimas žemės ūkio ir miškininkystės įmonėse (ūkiuose);

d) mašinų panaudojimas darbui kitoje įmonėje (ūkyje): kooperatyvai organizuoja ir koordinuoja tarpusavio keitimąsi žemės ūkio mašinomis. Taip ūkininkai sutaupo lėšų, nes jiems nereikia pirkti specializuotų mašinų, kurios mažoms įmonėms daugeliu atvejų yra neekonomiškos.

(13) Žemės ūkio technikos kooperatyvai atlieka tik tarpininko vaidmenį. Paslaugas, pvz., mašinų ir darbo jėgos panaudojimas, atlieka ūkininkai, kurie už tai iš įmonės (ūkininko), pasinaudojusios (-usio) teikiama paslauga, gauna rinkos kainą atitinkantį atlygį. Kaip atpildą už kooperatyvų suteiktas paslaugas ūkininkai moka nario mokestį bei atlygį už tam tikrą paslaugą.

(14) Ne visą kooperatyvų veiklą subsidijuoja valstybė. Turistų apgyvendinimo koordinavimui parama neteikiama ir jis tvarkomas laikantis atskirų apskaitos reikalavimų.

(15) Kooperatyvų veiklą įstatymas apriboja iki 12 konstatuojamojoje dalyje išvardytų pagrindinių uždavinių [5], kurie (nepaisant keleto nustatytų išimčių) yra subsidijuojami. Tačiau jeigu kooperatyvai įsteigia teisiškai nepriklausomas antrines bendroves, tai jos gali užsiimti ir kitokia veikla (Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 10 straipsnio c punktas), jeigu tai nekliudo įvykdyti pagrindinius uždavinius. Prie „nepagrindinių uždavinių“, kuriuos reikia tvarkyti laikantis atskirų apskaitos reikalavimų (Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnis), priskiriami šie uždaviniai:

a) žaliųjų plotų išlaikymas;

b) organinių atliekų surinkimas, perdirbimas ir antrinis panaudojimas;

c) transporto paslaugų teikimas žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuje;

d) miškų ūkio darbai;

e) paslaugų teikimas savivaldybėms, pvz., sniego valymas, valymo darbai ir panaši veikla.

[4] C(20004) 1629 galutinis.

[5] Pagrindiniais uždaviniais šiame sprendime yra laikoma ta veikla, kuriai pagal Vokietijos teisę pagalbą teikti galima.

Bavarijos mašinų naudojimo ir pagalbos ūkiams kuratoriumas (KBM)

(16) Bavarijos mašinų naudojimo ir pagalbos ūkiams kuratoriumas yra Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvus kuruojanti organizacija. 1994–2000 m. *KBM* priklausė 83–90 kooperatyvų, kuriuos sudarė maždaug 100 000 žemės ūkio ir miškininkystės įmonių. *KBM* gavo išmokas tik šiems uždaviniams atlikti:

a) kaip pagrindiniam asmeniui bendrauti su Bavarijos valstybine žemės ir miškų ūkio ministerija (*Bayerisches Staatsministerium für Landwirtschaft und Forsten*);

b) administruoti viešąsias lėšas, skirtas kooperatyvams;

c) įdarbinti kooperatyvuose visą darbo dieną dirbančius vadovus ir kitus darbuotojus;

d) konsultuoti ir remti kooperatyvus visais klausimais, susijusiais su mašinų ir darbo jėgos panaudojimu kitose įmonėse (ūkiuose);

e) užtikrinti kooperatyvų paslaugų pasiūlą visoje Bavarijos teritorijoje;

f) vykdyti bendrąją ir profesinę kooperatyvų vadovų kontrolę;

g) organizuoti kooperatyvų darbuotojų mokymą ir kvalifikacijos kėlimą.

II.3. **Biudžeto lėšos**

(17) Vokietija pranešė, kad pagalba *KBM* ir žemės ūkio technikos kooperatyvams buvo mokama nuo 1974 metų. Pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles ([6]), 15 straipsnio 1 dalį Komisijos teisė reikalauti grąžinti pagalbos išmokas galioja dešimt metų. Komisijos tyrimo procedūra buvo pradėta 2001 metais, o tai reiškia, jog dešimties metų laikotarpis pagal minėtojo reglamento 15 straipsnio 2 dalį skaičiuojamas nuo 1991 metų. Todėl iki to laiko sumokėta parama netikrinama.

(18) Vokietijos pateikti ir šiose lentelėse nurodyti biudžeto duomenys susiję tik su išmokomis, kurios 1992–2000 m. buvo išmokėtos KBM ir žemės ūkio technikos kooperatyvams.

([6]) OL L 83, 1999 3 27, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo aktu.

(EUR)

Metai	Pagalbos išmokos KBM	Iš jos: kooperatyvams išmokėta pagalba
1992	5 268 000,00	
1993	5 882 000,00	
1994	6 120 163,82	5 774 370,02
1995	6 005 123,14	5 661 987,48
1996	6 005 123,14	5 636 740,37
1997	5 112 918,81	4 777 826,08
1998	5 252 757,14	4 912 490,12
1999	5 007 205,07	4 734 342,77
2000	4 387 906,92	4 035 399,63

II.4. **Pagalbos rūšis ir apimtis**

(19) Priemonė buvo finansuojama iš Bavarijos žemės lėšų. Pagalba buvo suteikta tiesioginių išmokų pavidalu kuruojančiai kooperatyvų organizacijai (*KBM*). *KBM* dalį lėšų išmokų ir paslaugų pavidalu toliau perdavė jam priklausantiems kooperatyvams. Pagalba kooperatyvams buvo apskaičiuojama atsižvelgiant į pagrindiniams uždaviniams atlikti reikalingų išlaidų dalies ir visų išlaidų procentinį santykį.

II.5. **Pagrindas oficialiai tyrimo procedūrai pradėti**

(20) Po atlikto pirminio patikrinimo nebuvo aišku, ar išmokos *KBM* iš viešųjų išteklių (valstybinių išteklių ir savivaldos institucijų lėšų) yra atlygis už paslaugas, kurias suteikė *KBM* kooperatyvams, neviršydamas tokių paslaugų rinkos kainų, ar šios išmokos viršijo tokių paslaugų rinkos kainas ir todėl yra kuratoriumo veiklos sąnaudų (einamųjų išlaidų) subsidija. Nebuvo aišku, ar tokia didžiulė pagalba priklauso 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 69/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai ([7]) taikymo sričiai. Komisija taip pat neturėjo jokios informacijos, pagal kurią tokio pobūdžio pagalba sietųsi su investicijomis ar kitomis remtinomis išlaidomis arba patektų į 2001 m. sausio 12 d Komisijos reglamento (EB) Nr. 70/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažosioms ir vidutinėms įmonėms ([8]) taikymo sritį. Todėl tokią paramą buvo galima priskirti prie pagalbos, kuri numatyta veiklos sąnaudoms (einamosioms išlaidoms) padengti ir kuri nesuderinama su bendrąja rinka ([9]).

([7]) OL L 10, 2001 1 13, p. 30.

([8]) OL L 10, 2001 1 13, p. 33. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 364/2004 (OL L 63, 2004 2 28, p. 22).

([9]) Kaip išaiškino Teisingumo Teismas ir Europos Bendrijų pirmosios instancijos teismas, parama įmonės eksploatacinėms išlaidoms, taigi pagalba, kuria įmonė atleidžiama nuo išlaidų, kurias paprastai ji būtų turėjusi apmokėti už einamąją eksploataciją arba savo įprastinę veiklą, iš esmės iškreipia konkurencijos sąlygas (Pirmosios instancijos teismo nutartis teismo byloje T-459/93, *Siemens SA prieš Komisiją*, Rink. 1995, p. II-1675, 48 ir 77 punktai, ir ten minima teismų praktika).

(21) Panašaus pobūdžio nuostata buvo taikytina ir išmokoms kooperatyvams. Labiausiai buvo neaišku, ar viešojo sektoriaus per KBM kooperatyvams suteiktos viešosios lėšos buvo naudojamos tik tam, kad būtų sumažintos ūkininkų išlaidos už paslaugas, ir tada tai būtų galima laikyti tik pagalba ūkininkams, ar kooperatyvai patys kaip įmonės – galutiniai naudos gavėjai – negavo dalies lėšų, t. y. pagalbos.

(22) Be to, pirminis priemonės patikrinimas parodė, kad pagalba bent iš dalies buvo naudinga žemės ūkio ir miškininkystės įmonėms. Komisija rimtai suabejojo, ar buvo galima leisti teikti pagalbą, skirtą ūkinei veiklai ir mašinų panaudojimui kitose įmonėse, remiantis Gairių 14 skirsniu, ar tai buvo daugiau pagalba įmonėms žemės ūkio gamintojų naudai.

(23) Tai pat reikėjo nustatyti, ar buvo galima atskirti vieną nuo kitos skirtingą kooperatyvų veiklą ir ar valstybės pagalbos išmokos kooperatyvams neiškreipė konkurencijos kituose ūkio sektoriuose (t. y. veiklos srityse, kurios nėra oficialios kooperatyvų pagrindinės veiklos sritys).

III. SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ NUOMONĖS

III.1. Skundai dėl priemonės

(24) Komisija gavo daugybę skundų. Skundų pateikėjai tvirtina, kad kooperatyvai vykdo veiklą ne tik 12 konstatuojamojoje dalyje nurodytose pagrindinėse veiklos srityse, bet ir kitose, kaip antai teikia komunalines paslaugas (pvz., valo sniegą, tiesia ir tvarko gatves, stato valymo įrenginius), prižiūri sodus ir kraštovaizdį, stato sporto ir golfo aikštynus ir taip konkuruoja su kitomis verslo įmonėmis.

(25) Skundo pateikėjų nuomone, dėl kooperatyvų ir jų antrinių bendrovių – kaip vieneto – artumo personalo ir teritorijos požiūriu, taip pat dėl nepakankamo kooperatyvų tikrųjų pagrindinių veiklos sričių atribojimo nuo kitos ūkinės veiklos yra neįmanoma veiksmingai atskirti iš valstybės lėšų remiamą veiklos sritį nuo neremiamos. Skundo pateikėjai pareiškė nuomonę, kad pagalba galėjo būti panaudota netiesiogiai subsidijuoti kitų ūkio sektorių veiklą ir taip iškreipti konkurenciją ne žemės ūkio sektoriuje.

III.2. Suinteresuotųjų šalių nuomonės, pareikštos per oficialųjį patikrinimą

(26) Komisija per oficialųjį patikrinimą gavo keturias nuomones. Suinteresuotosios šalys neišreiškė jokių abejonių dėl kooperatyvų pagrindinių veiklos ričių, būtent dėl socialinės ir ekonominės pagalbos įmonėms bei mašinų panaudojimo kitose įmonėse subsidijavimo.

(27) Nuomonių objektas yra „nepagrindinė veikla“, kurią kooperatyvai vykdo per savo antrines bendroves, pavyzdžiui, žiemą valo sniegą arba atlieka sodų ir kraštovaizdžio priežiūros darbus pagal trečiųjų įmonių užsakymus. Kai kuriais atvejais tokių antrinių bendrovių neįmanoma atskirti nuo pačių kooperatyvų, nes jų pavadinimai yra vienodi ir dirba jose tie patys darbuotojai. Be to, suinteresuotųjų asmenų pateiktoje informacijoje nurodoma, kad kooperatyvai galbūt ir patys siūlo rinkoje tam tikras paslaugas (pvz., parduoda įmonės veiklai reikalingas priemones). Vienoje nuomonėje išdėstyta detali informacija, kuri rodo, kad vienas kooperatyvas siūlė augalų apsaugos priemones tokia kaina, kuri galbūt yra mažesnė už gamintojo siūlomą pardavimo kainą ir neabejotinai mažesnė už rinkos kainą. Kitais atvejais, suinteresuotųjų asmenų nuomone, pavyzdžiui, būtent antrinės verslo bendrovės yra siūlytojos viešuosiuose pirkimuose, tačiau paslaugą atlikti jos paveda įmonėms subrangovėms, tarp kitų ir kooperatyvams. Todėl, suinteresuotųjų asmenų nuomone, yra neįmanoma tiksliai atskirti kooperatyvų pagrindinius uždavinius nuo kitos jų verslo veiklos.

(28) Dėl kooperatyvų bei kuratoriumo ir jų antrinių bendrovių, kaip vieneto, artumo personalo ir teritorijos požiūriu yra neįmanoma sukliudyti 25 konstatuojamojoje dalyje minėtam netiesioginiam (paslėptam) verslo veiklos subsidijavimui. Be to, vienos suinteresuotosios šalies nuomone, kooperatyvai piktnaudžiauja savo išskirtine padėtimi rinkoje Europos bendrijos steigimo sutarties 82 straipsnio požiūriu ir priima susitarimus bei nustato veikimo būdus, kurie apriboja konkurenciją Europos bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnio požiūriu.

(29) Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad suinteresuotųjų šalių pateikti jų teiginius patvirtinantys dokumentai nėra specialiai susieti su laikotarpiu iki 2001 metų, kas yra būtent šio sprendimo objektas. Tačiau, Komisijos nuomone, tokie dokumentai vis dėlto yra svarbūs sprendžiant klausimą, ar jau ir iki 2001 metų egzistavo netiesioginio (paslėpto) subsidijavimo galimybė, leidžianti iškreipti konkurenciją net ne žemės ūkio sektoriuje.

IV. **VOKIETIJOS NUOMONĖS**

(30) Savo 2003 m. balandžio 4 d. rašte Vokietija pareiškė savo nuomonę, kad tiek *KBM*, tiek kooperatyvai nėra įmonės, kurios teisiškai priklausytų tai kategorijai verslo įmonių, kurioms teiktina valstybės pagalba. KBM nesiūlo konkrečioje rinkoje jokių prekių ar paslaugų, o kooperatyvų veiklos valstybės remiamame (pagrindinių uždavinių) sektoriuje negalima priskirti prie ūkinės veiklos, nes jie nesiekia pelno.

(31) Vokietija 2004 m. rugsėjo 14 d. raštu pateiktoje informacijoje pareiškė nuomonę, kad ta faktinė aplinkybė, jog kooperatyvai pagal įstatus negali vykdyti jokios ūkinės veiklos, yra pakankamas įrodymas, kad pagalba galėjo būti naudinga tik ūkininkams, ir tam nereikia jokių kitokių patvirtinančių įrodymų. Vokietija pateikė skaičius, iš kurių matyti, jog labai didelė jos finansinio įnašo dalis, kurią kooperatyvai toliau perduoda ūkininkams, tenka socialinei pagalbai įmonėms (ūkiams). Vokietija daro išvadą, jog galima daryti prielaidą, kad Bavarijos žemės (*Freistaat Bayern*) *KBM* ir kooperatyvams visa išmokėta suma buvo perduota ūkininkams kaip vieninteliams pagalbos gavėjams.

(32) Savo 2003 m. balandžio 4 d. rašte Vokietija pareiškė, kad ūkininkams per kooperatyvus suteikta pagalba pagal Gairių 14 skirsnį atitinka „mažosios pagalbos“ apibrėžimą ir kad šio skirsnio nuostatų laikomasi. Todėl galima laikyti, kad pagalba yra suderinama su bendrąja rinka.

(33) 2003 m. balandžio 4 d. rašte Vokietija cituoja 2003 m. liepos 24 d. Europos Teisingumo Teismo nutartį teismo byloje C-280/00 (*„Altmark Trans GmbH“ ir Magdeburgo Vyriausybės prezidiumas*) ([10]), kurioje sakoma, kad valstybės kompensacinės išmokos, jeigu jos yra tik atpildas už visuomenei naudingų įsipareigojimų vykdymą, esant tam tikroms prielaidoms, nepatenka į „pagalbos“ sąvoką. Vokietijos nuomone, galima laikyti, jog šios prielaidos pirmiau minėtuoju atveju yra.

([10]) Rink. 2003, p. I-7747.

(34) Atsakydama į suinteresuotųjų šalių abejones dėl priemonės poveikio tam tikrai kooperatyvų ne žemės ūkio veiklai ir dėl netiesioginio (paslėpto) kitų ūkio šakų subsidijavimo, Vokietija pranešė:

(35) Savo 2004 m. rugsėjo 14 d. rašte Vokietija paaiškino, kad per 1994–2000 metų laikotarpį buvo įsteigta trylika nepriklausomų antrinių bendrovių 15 konstatuojamojoje dalyje nurodytai veiklai vykdyti.

(36) *KBM*, kooperatyvai ir antrinės bendrovės pagal Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnio penktąjį sakinį visada privalėjo tvarkyti savo buhalteriją atskirai. Bavarijos valdžios institucijos nustatyta tvarka patikrino, ar šio įpareigojimo laikomasi.

(37) Kadangi *KBM* ir kooperatyvai turi teisę vykdyti tik savo įstatuose nurodytos pagrindinės veiklos uždavinius, o antrinės verslo bendrovės tik penkis įstatyme nurodytus „nepagrindinės veiklos“ uždavinius, Vokietija, beje, nelaiko esant reikalinga parengti aiškinamuosius dokumentus apie darbo laiką.

(38) Vokietija tvirtina, kad buvo taikyta daugybė priemonių ir sukurtas pakankamas kontrolės mechanizmas siekiant užtikrinti, kad pagalba būtų panaudojama tik pagrindiniams kooperatyvų uždaviniams atlikti, todėl pavojaus netiesiogiai (slaptai) subsidijuoti ne žemės ūkio sektorių nebuvę. Buvo taikomos šios kontrolės priemonės:

a) *KBM*, kooperatyvams ir jų antrinėms bendrovėms privalomas atskiras buhalterijos tvarkymas ir balanso sudarymas;

b) aiškus kooperatyvų ir jų antrinių bendrovių veiklos sričių atribojimas (pagrindiniai uždaviniai – kooperatyvams, o nepagrindiniai uždaviniai – antrinėms bendrovėms);

c) nepagrindinės veiklos apribojimas iki penkių Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatyme nustatytų sričių;

d) mokėtinos išmokos buvo apskaičiuojamos atsižvelgiant į „reikalingas išlaidas“ (Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnio pirmasis sakinys). „Reikalingoms išlaidoms“ apskaičiuoti Bavarijos valdžios institucijos dėl kiekvienos išduodamos pagalbos išmokos atskirai patikrindavo, ar ji siejasi su kooperatyvų pagrindine veikla;

e) nepagrindinė veikla niekada neremiama (Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnio trečiasis sakinys);

f) rėmimo lėšų sumažinimas 10 % kooperatyvams, turintiems antrines verslo bendroves (Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnio šeštasis sakinys).

V. **TEISINIS PAGALBOS VERTINIMAS**

V.1. **Pagalbos buvimas**

(39) Pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro neigiamą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(40) Šios prielaidos, kaip nurodyta toliau, yra.

(41) Ši pagalbos priemonė finansuojama iš valstybinių išteklių.

V.1.1. *Pagalba, teikiama KBM*

(42) *KBM* veikla nėra susijusi su gaminių, nurodytų Europos bendrijos steigimo sutarties I priede, gamyba, perdirbimu ir prekyba.

(43) Vokietija pateikė *KBM* vykdytos veiklos sąrašą (žr. 16 konstatuojamąją dalį). Kai kuriais atvejais aiškiai matyti ir neūkinė veikla. Ypač *KBM* kaip pagrindinio tarpininko ryšiams palaikyti su Bavarijos valstybine žemės ir miškų ūkio ministerija veikla, oficiali kooperatyvų vadovų priežiūra tarnybos ir dalykiniu požiūriu bei viešųjų išteklių (valstybinių išteklių ir savivaldos institucijų lėšų) administravimas kooperatyvų naudai negali būti laikoma tam tikroje rinkoje suteiktomis paslaugomis. Tokios veiklos negalima priskirti ūkinei veiklai. Todėl *KBM*, atsižvelgiant į tokią jo veiklą, negali būti priskirtas prie verslo įmonių Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

(44) Išmokos *KBM* administravimo išlaidoms padengti neatitinka visų faktinių aplinkybių požymių pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį. Todėl tai nėra valstybės pagalba pirmiau minėtojo straipsnio požiūriu.

(45) Tačiau *KBM* vykdo taip pat ir šią ūkinę veiklą:

a) teikia tam tikras konsultavimo paslaugas kooperatyvams;

b) siūlo mokymo ir kvalifikacijos kėlimo priemones kooperatyvų darbuotojams;

c) kuria programinę įrangą, kuri paskui parduodama ūkininkams.

(46) Kadangi šios prekės ir paslaugos yra siūlomos tam tikroje rinkoje, o tai jau yra ūkinė veikla, todėl *KBM* reikia priskirti prie verslo įmonių Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu ([11]).

(47) Kalbant apie *KBM* teikiamas konsultavimo paslaugas ir siūlomas mokymo bei kvalifikacijos kėlimo priemones, reikia pasakyti, kad šios paslaugos visų pirma naudingos kooperatyvams ir jų antrinėms bendrovėms, nes joms šios paslaugos teikiamos nemokamai arba už išlaidas padengiantį mokestį, kuris mažesnis už tokių paslaugų rinkos kainą. Tačiau Vokietija nepateikė jokios informacijos apie tai, ar *KBM* per metus išmokamos pagalbos sumos atitinka išlaidas, kurias jis iš tikrųjų patiria vykdydamas šią veiklą, ir todėl gali būti laikomos atlygiu rinkos kaina už tas paslaugas, kurias teikia *KBM* Bavarijos žemės užsakymu kooperatyvams, ar šios sumos viršija bent tas išlaidas. Prie viso to prisideda dar ir ta aplinkybė, kad viešųjų išteklių (valstybinių išteklių ir savivaldos institucijų lėšų) suteikimui *KBM* nėra keliama griežtai privaloma sąlyga, jog visiškai visi pagalbos elementai turi būti perduoti kooperatyvams arba jų antrinėms bendrovėms. Todėl, remiantis turima informacija, negalima visiškai paneigti, kad šioje priemonėje negalėtų būti ir pagalbos elemento *KBM* naudai.

(48) Taip pat negalima nustatyti, ar ši pagalba galbūt yra tokia maža (nereikšminga), kad ji pagal Reglamentą (EB) Nr. 69/2001 nėra laikoma valstybės pagalba, nes neatitinka visų Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies faktinių aplinkybių požymių.

([11]) Pagal nuolatinę Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teismų praktiką įmonės (*Unternehmen*) sąvoka pagal konkurencijos teisę apima bet kurį ūkinį vienetą, vykdantį ūkinę veiklą, nepriklausomai nuo jo teisinės formos ir jo finansavimo rūšies (žr. nutartį susijusiose teismo bylose nuo C-180/98 iki C-184/98, *Pavlov ir kt. prieš Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten*, Rink. 2000, p. I-6451, 74 punktas). Taip pat pagal nuolatinę teismų praktiką ūkinė veikla yra bet kuri veikla, kurios tikslas siūlyti prekes ir paslaugas tam tikroje rinkoje (nutartis teismo byloje C-118/85, *Komisija prieš Italiją*, Rink. 1987, p. 2599, 7 punktas, ir nutartis teismo byloje C-35/96, *Komisija prieš Italiją*, Rink. 1998, p. I-3851, 36 punktas, bei cituota nutartis *Pavlov ir kt.*, 75 punktas).

(49) Todėl galima daryti prielaidą, kad priemonė *KBM* ūkinės veiklos naudai gali turėti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Pagal Europos Teisingumo Teismo byloje *„Altmark Trans GmbH" ir Magdeburgo Vyriausybės prezidiumas* ([12]) taikomą teismų praktiką nėra jokios ribos ir jokios procentinės normos, iki kurių arba kuriomis būtų galima remtis, siekiant, kad nebūtų pakenkta valstybių narių tarpusavio prekybai. Juk nei dėl palyginti mažos pagalbos apimties, nei dėl palyginti mažo įmonės, gaunančios pagalbą, dydžio negalima iš anksto atmesti galimybės, jog gali būti pakenkiama valstybių narių tarpusavio prekybai.

(50) Todėl *KBM* suteikta finansinė suma yra laikytina valstybės pagalba *KBM* naudai pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

V.1.2. *Pagalba, teikiama kooperatyvams*

(51) Kooperatyvai vykdo ūkinę veiklą ir teikia paslaugas (mašinų pateikimo ir keitimosi darbo jėga koordinavimas ir kt.) esamoje arba potencialioje rinkoje už atlygį. Todėl kooperatyvus reikia priskirti prie verslo įmonių Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

(52) Kooperatyvai nėra pačių mašinų savininkai. Jie ne patys įdarbina darbo jėgą, kuriai tarpininkauja. Todėl jų pagrindinė veikla yra vien tik tarpininkavimas, kurį galima prilyginti nekilnojamojo turto agento arba personalo tarpininkavimo agentūros, „surenkančių" siūlytojus ir pirkėjus (vartotojus), veiklai. Gaminių, išvardytų EB sutarties I priede, gamyba, perdirbimu ir prekyba kooperatyvai neužsiima.

(53) Kooperatyvams vykdant „pagrindinę veiklą", susidaro tipiškos veiklos sąnaudos ir personalo išlaidos, pavyzdžiui, darbuotojų atlyginimai, biuro patalpų nuoma ir kitos biuro sąnaudos. Jeigu valstybės pagalba nebūtų teikiama, tai šios sąnaudos būtų finansuojamos per narių įnašus ir ūkininkų įmokas už darbuotojų ir (arba) mašinų atgabenimą. Valstybės pagalbos suteikimas kooperatyvams iš esmės daro poveikį ir sumažina minėtuosius nario mokesčius ir ūkininkų įmokas. Galima daryti prielaidą, kad kooperatyvams išmokėta pagalba bent iš dalies yra toliau perduodama ūkininkams, kurie yra kooperatyvų nariai, o iš turimų pirminių dokumentų matyti, jog didžioji dalis išmokų, kurias kooperatyvai gavo per *KBM*, iš tikrųjų buvo perduota ūkininkams.

([12]) Žr. 10 išnašą.

(54) Tačiau Vokietija nepateikė jokių įtikinančių įrodymų apie tai, jog nė vienas pagalbos komponentas nepasiliko kooperatyvuose, nes jie nebuvo įstatymo įpareigoti visą gautą pagalbos sumą paslaugų sumažintomis kainomis pavidalu perduoti ūkininkams.

(55) Kooperatyvai ir jų antrinės bendrovės per paslaugas, kurias *KBM* jiems teikė konsultacijų ir kooperatyvų darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo forma, gavo ir ekonominės naudos, nes šios paslaugos buvo teikiamos arba nemokamai, arba už atlygį, mažesnį nei rinkos kaina.

(56) Vokietija nepateikė Komisijai jokios informacijos, kuri jai padėtų apskaičiuoti kooperatyvams tokiu pavidalu suteiktos pagalbos sumą.

(57) Todėl negalima nustatyti, ar ta pagalba, kurią kooperatyvai galbūt gavo iš *KBM* išmokų ir paslaugų pavidalu, yra tokia maža (nereikšminga), kad ją būtų galima priskirti prie *de minimis* pagalbos pagal Reglamentą (EB) Nr. 69/2001.

(58) Remiantis turima informacija, reikėtų daryti prielaidą, kad priemonė palaiko tam tikras įmones (kooperatyvus) Bavarijoje.

(59) Be to, galima daryti prielaidą, kad priemonė, teikiama kooperatyvų naudai, gali iškreipti konkurenciją ir pakenkti valstybių narių tarpusavio prekybai, nes kai kurios kooperatyvų suteiktos paslaugos gali būti teikiamos ir peržengiant valstybių sienas, t. y. tarptautiniu mastu. Pagal Teisingumo Teismo teismų praktiką nėra jokios ribos ir jokios procentinės normos, iki kurių arba kuriomis būtų galima remtis, siekiant, kad nebūtų pakenkta valstybių narių tarpusavio prekybai. Juk nei dėl palyginti mažos pagalbos apimties, nei dėl palyginti mažo įmonės, gaunančios pagalbą, dydžio negalima iš anksto atmesti galimybės, jog gali būti pakenkiama valstybių narių tarpusavio prekybai ([13]).

(60) Todėl priemonė yra pagalba kooperatyvams Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

([13]) Žr. 10 išnašą.

V.1.3. *Pagalba, teikiama kooperatyvų antrinėms bendrovėms*

(61) Verslo ir mokesčių teisinių problemų tikrinimas valstybėse narėse, taip pat pateikti su tuo susijusių suinteresuotųjų ūkinių subjektų skundai iš esmės priklauso valstybių narių kompetencijai. Tačiau šiuo atveju Vokietijos suteikta pagalba galėtų iškreipti konkurenciją. Todėl Komisija ją būtent tuo aspektu ir tikrino.

(62) Suinteresuotųjų asmenų pateiktose nuomonėse yra atkreipiamas dėmesys į tai, kad kooperatyvams ir *KBM* suteikta pagalba galbūt galėjo netiesiogiai (paslėptai) subsidijuoti kooperatyvų antrinių bendrovių vykdomą „nepagrindinę veiklą“.

(63) Jeigu negalima įtikinamai įrodyti, kad pirminės bendrovės (kooperatyvo) veikla ir antrinės bendrovės veikla yra aiškiai faktiškai ir teisiškai atskirtos viena nuo kitos, tai negalima atmesti galimybės, kad dalis pirminei bendrovei suteiktų viešųjų išteklių galėjo atitekti ir antrinei bendrovei.

(64) Todėl reikia ištirti faktinę ir teisinę 1994–2000 metų laikotarpio situaciją, atsižvelgiant į įsipareigojimus ir atsargumo priemones, kurių ėmėsi Vokietija, stengdamasi išvengti kooperatyvų antrinių bendrovių subsidijavimo.

(65) Vokietija savo nuomonėje tvirtina, kad kooperatyvai yra visiškai atskirti nuo savo antrinių bendrovių balanso, patalpų, personalo ir funkciniu požiūriu. Tačiau iš turimų pirminių (pateisinamųjų) dokumentų susidaro visai kitoks vaizdas.

(66) Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatymo 12 straipsnio pirmajame sakinyje yra nustatyta, kad kooperatyvų ir jų antrinių bendrovių buhalteriją ir balansus reikia atskirti. Šį įsipareigojimą Bavarija, atrodo, atliko ir kontroliavo.

(67) Tačiau logistiniu požiūriu kooperatyvai akivaizdžiai yra artimai susiję su savo antrinėmis bendrovėmis. Daugeliu atvejų aiškiai buvo naudojamasi tomis pačiomis patalpomis. Pavyzdžiui, *KBM*, antrinės bendrovės „MR Bayern GmbH“ ir antrinės bendrovės „meinhof.de AG“ buvo tas pats pašto adresas ir telefono numeris; jie naudojosi ir tomis pačiomis biuro patalpomis.

(68) Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatyme nėra numatyta atskirti pirminių bendrovių personalą nuo antrinių bendrovių personalo. Iš tikrųjų *KBM*, *kooperatyvai* ir jų antrinės bendrovės paprastai dalijasi tais pačiais darbuotojais. Ypač kooperatyvų darbuotojai dažnai būdavo įdarbinami antrinėse bendrovėse. *KBM* valdybos pirmininkas kartu buvo ir yra bendrovės „meinhof.de AG“ stebėtojų tarybos pirmininkas, o bendrovės „MR Bayern GmbH“ vadovas kartu buvo ir bendrovės „meinhof.de AG“ vadovas.

(69) Atrodo, kad Vokietija apie tokį kooperatyvų ir antrinių bendrovių artumą žinojo. Viename 1997 metų Bavarijos valstybinės žemės ir miškų ūkio ministerijos rašte yra išdėstyti principai, pagal kuriuos reikia tikrinti kooperatyvų buhalteriją. Šiame rašte aiškiai parašyta, kad darbus, kuriuos atlieka kooperatyvų personalas antrinių verslo bendrovių vardu, reikia atlyginti rinkos kaina ir kad šiuos atlygius už kooperatyvų suteiktas paslaugas reikia atimti iš „reikalingų išlaidų“, kurios sudaro pagrindą apskaičiuoti valstybės pagalbą kooperatyvams.

(70) Tačiau, kadangi nebuvo jokių išsamių darbo aprašų, iš kurių būtų matyti, kiek valandų darbuotojai dirbo kooperatyvams ir atitinkamai jų antrinėms bendrovėms, ir kadangi buvo galima naudotis tomis pačiomis patalpomis, būtų buvę neįmanoma tiksliai patikrinti, kiek kooperatyvų darbuotojų dirbo antrinėms bendrovėms.

(71) Ta faktinė aplinkybė, kad valstybės pagalba automatiškai buvo sumažinta 10 %, jeigu kooperatyvas per antrinę verslo bendrovę vykdė nepagrindinę veiklą, taip pat rodo, kad nebuvo įmanoma visiškai atskirti abiejų subjektų veiklos, nes iš tikrųjų atskirtos antrinės verslo bendrovės buvimas nebūtų turėjęs jokio poveikio „reikiamoms išlaidoms“, kurias padengti turėjo kooperatyvai, norėdami vykdyti savo pagrindinę veiklą.

(72) Prie viso to prisideda ir tai, kad Vokietijoje 2001 metais buvo įvesta tikslaus darbų aprašų registravimo sistema, pagal kurią kiekvienas kooperatyvas konkrečiai turėdavo už šešis mėnesius įrašyti, kiek valandų dirbo personalas kooperatyvams („pagrindinė veikla“ – „*Kerntätigkeiten*“) ir kiek antrinėms verslo bendrovėms („nepagrindinė veikla“ – „*Nicht-Kerntätigkeiten*“). Sistema buvo įvesta tam, kad būtų galima nustatyti, kiek valandų iš viso savo darbo laiko kooperatyvų darbuotojai vykdė nepagrindinę veiklą. Tokios sistemos įvedimas netiesiogiai parodo, kad Komisijos prielaida, jog iki 2001 metų nebuvo visiškai atskirtas personalas ir funkcijos, yra teisinga.

(73) Reklama spaudoje ir interneto puslapiuose buvo skelbiama taip pat kartu, o iš turimų pirminių (pateisinamųjų) dokumentų matyti, kad antrinės verslo bendrovės plačiai naudojo kooperatyvų ženklą. Pavyzdžiui, antrinė bendrovė „meinhof.de AG“ naudojo „MR“ ženklą – taigi kooperatyvų ženklą – ant užsakymų blankų, nariams skirtoje informacijoje ir savo interneto puslapyje. Vietinės spaudos skelbimuose skaitytojai negali atskirti kooperatyvų nuo jų antrinių bendrovių. Taip pat neaišku, kaip paskirstomos išlaidos už reklamos priemones tarp kooperatyvų ir antrinių bendrovių.

(74) Todėl Komisija yra tos nuomonės, kad Vokietija neturi sistemos, kuri galėtų iš anksto veiksmingai sukliudyti kooperatyvams netiesiogiai (paslėptai) subsidijuoti savo antrines bendroves. Todėl negalima atmesti tos prielaidos, kad iš kooperatyvų arba kuratoriumo gautų valstybės išmokų dalis atiteko antrinėms bendrovėms, pavyzdžiui, personalo arba paslaugų, kurios antrinei bendrovei buvo teikiamos nemokamai arba tokiomis kainomis, kurios mažesnės už rinkos kainas, pavidalu.

(75) Remiantis turima informacija, neįmanoma nustatyti, ar toks pagalbos elementas antrinių bendrovių naudai yra toks nereikšmingas, jog pagal Reglamentą (EB) Nr. 69/2001 jo negalima priskirti valstybės pagalbai.

V.1.4. *Paslaugos bendram ekonomikos labui*

(76) Atsižvelgdama į Vokietijos nuomonėje pareikštą išlygą, kad ši priemonė, remiantis Europos Teisingumo Teismo nutartimi byloje *„Altmark Trans GmbH“ ir Magdeburgo Vyriausybės prezidiumas* ([14]), negalėtų priklausyti pagalbos sąvokai, Komisija nurodo, kad *prima facie* ne visos *Altmark* nutartyje išvardytos sąlygos yra. Pirma, mašinų ir darbo jėgos suteikimas tarpininkaujant ūkininkams, kaip anksčiau aprašyta, yra įprastinė ūkinė veikla, bet ne kokiam tiksliai apibrėžtam bendram ūkiniam įsipareigojimui priklausanti paslauga bendram ekonomikos labui. Antra, nebuvo iš anksto nustatyti parametrai, kurių pagrindu yra apskaičiuojamas kompensacinės išmokos dydis. Trečia, Vokietija neįrodė, kad kompensacinės išmokos dydis neviršija tos sumos, kuri, atsižvelgiant į atitinkamas įplaukas ir deramą pelną už paslaugos suteikimą, yra reikalinga norint suteikti paslaugą bendram ekonomikos labui, kad būtų galima visiškai arba iš dalies padengti susidariusias išlaidas.

V.1.5. *Pagalba ūkininkams*

(77) Šia priemone buvo palaikomos taip pat ir žemės ūkio įmonės. Jos galėjo turėti naudos iš visoje Bavarijos žemėje išplėtoto kooperatyvų tinklo, nes tarpininkaudami kooperatyvai organizavo mašinų ir darbo jėgos teikimą už atlygį, kuris neatitiko visų atitinkamų nario mokesčių išlaidų bei visų atitinkamų tarpininkavimo atlygių išlaidų.

(78) Vokietija pranešė, kad kooperatyvams suteiktos pagalbos intensyvumas nagrinėjamuoju laikotarpiu sudarė 50 % „reikalingų išlaidų“. Atsižvelgiant į bendrą pagalbos sumos dydį (maždaug 5 mln. EUR per metus) ir ūkininkų skaičių (maždaug 100 000), kurie kaip kooperatyvų nariai galėjo naudotis jų paslaugomis, reikia konstatuoti, kad net, jeigu viso dydžio pagalba būtų buvusi perduota ūkininkams, tai vienam konkrečiam ūkininkui suteikta pagalba vidutiniškai nebūtų sudariusi daugiau negu 50 EUR per metus.

(79) 2004 m. spalio 6 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1860/2004 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose ([15]) 3 straipsnyje, atsižvelgiant į Komisijos patirtį šioje srityje, yra nustatyta, kad labai mažos pagalbos sumos, kurios suteikiamos žemės ūkio sektoriuje, esant tam tikroms sąlygoms yra laikomos priemonėmis, kurios atitinka ne visus Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies faktinių aplinkybių požymius. Komisija ypač pabrėžė, kad bendra pagalbos suma, kuri neviršija 3 000 EUR per trejų metų laikotarpį, neiškreipia ar negresia iškreipti konkurencijos ir todėl nepriskirtina prie Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies – su ta sąlyga, kad bendra įmonei žemės ūkio sektoriuje suteiktos pagalbos suma per trejų metų laikotarpį neviršytų 0,3 % žemės ūkio gamybos vertės per metus (bendra pagalbos išmokų suma Vokietijos žemės ūkio sektoriuje 2001 m. sudarė 133 470 000 EUR).

(80) Reglamento (EB) Nr. 1860/2004 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šis reglamentas yra taikomas taip pat ir tokiai pagalbai, kuri buvo suteikta iki jo įsigaliojimo, jeigu pagalba atitinka reglamente išvardytas sąlygas. Šiuo atveju Komisija yra tos nuomonės, kad šios sąlygos yra; vienam konkrečiam ūkininkui išmokėta pagalbos suma buvo labai maža, Vokietijos išmokėta bendra suma siekė tik apie 5 mln. EUR per metus, pagalba nebuvo susijusi su jokia eksporto veikla, nebuvo priklausoma nuo savo šalies produktų sunaudojimo importo prekių sąskaita ir nesitaikė prie parduotų gaminių kainos ar kiekio. Reglamente reikalaujamą ūkio analizę Komisija, ypač siedama su sprendimu dėl pagalbos N 145/04 ([16]), jau atliko.

([14]) Žr. 10 išnašą.

([15]) OL L 325, 2004 10 28, p. 4.

([16]) 2004 m. liepos 14 d. dokumentas C(2004) 2669 – Prancūzija. Pagalba pieno gamintojams, kurie patyrė nuostolius dėl įmonės „Parmalat“ bankroto.

(81) Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Komisija savo sprendime patvirtinti tokią pagalbą ūkininkams ateičiai ([17]) tą pačią priemonę patikrino dėl suderinamumo su Gairių 14 skirsniu ir padarė išvadą, jog pagalbos priemonė, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes, yra suderinama su Europos bendrijos steigimo sutartimi. Tačiau šiuo atveju taikant Reglamente (EB) Nr. 1860/2004 nurodytus principus matyti, jog patikrinimas pagal Gairių 14 skirsnį nereikalingas.

(82) Todėl pagalba, kuri suteikiama ūkininkams kooperatyvų paslaugų pavidalu mažesnėmis kainomis, nėra valstybės pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

V.1.6. *Išvada*

(83) Atsižvelgdama į visas šias priežastis, Komisija daro išvadą, kad ši priemonė yra laikoma pagalba *KBM*, tam tikriems kooperatyvams bei jų antrinėms bendrovėms Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu. Tačiau šiuo požiūriu ji nėra laikoma pagalba ūkininkams.

V.2. **Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies taikymas**

(84) Todėl reikia patikrinti, ar nebūtų galima pritaikyti kurios nors išimties ar atleidimo nuo principinio draudimo teikti pagalbą pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 ir 3 dalis. Konkrečiai nagrinėjama priemonė nėra nei socialinio pobūdžio pagalba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies a punktą, nei pagalba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies b punktą, skirta pašalinti nuostolius, kurie atsiranda dėl gamtos stichinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių, nei pagalba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies c punktą dėl Vokietijos padalijimo. Taip pat negalima pritaikyti ir ypatingų faktinių aplinkybių pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies a, b, d arba e punktus. Vokietija ir nesirėmė nė viena iš šių nuostatų. Vienintelė faktinė aplinkybė, kuriai galima taikyti išimtį, yra nurodyta Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte.

([17]) Žr. 4 išnašą.

V.2.1. *Pagalbos, teikiamos KBM, suderinamumas su bendrąja rinka*

(85) Kaip buvo minėta 42–50 konstatuojamosiose dalyse, yra neaišku, ar pagalba *KBM* priklauso Reglamento (EB) Nr. 69/2001 taikymo sričiai. Pagal turimą informaciją suteikta pagalba nėra susijusi su investicijomis ir todėl nepriklauso taip pat ir Reglamento (EB) Nr. 70/2001 taikymo sričiai. Nebuvo pateikta ir kitų remtinų faktinių aplinkybių.

(86) Todėl *KBM* suteiktą finansinę sumą pagal nuolatinę teismų praktiką reikėtų priskirti prie įmonei teikiamos pagalbos ([18]), kuri nesuderinama su bendrąja rinka, jeigu lėšos buvo perduotos ne kooperatyvams ir jei jos viršija Reglamente (EB) Nr. 69/2001 nustatytas didžiausias sumas.

V.2.2. *Pagalbos, teikiamos kooperatyvams ir jų antrinėms bendrovėms, suderinamumas su bendrąja rinka*

(87) Kaip aprašyta 42–60 konstatuojamosiose dalyse, kooperatyvai ir jų antrinės bendrovės naudos gavo per paslaugas, kurias jiems *KBM* suteikė konsultacijų ir darbuotojų mokymo bei kvalifikacijos kėlimo pavidalu. Tokios priemonės pagal 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 68/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo pagalbai mokymui ([19]) yra priskirtinos prie pagalbos, skirtos mokymui ir kvalifikacijos kėlimui. Atsižvelgiant į konsultacijų paslaugas, būtų galima taikyti Reglamentą (EB) Nr. 70/2001. Tačiau tos informacijos, kurią Vokietija pateikė Komisijai, nepakanka, kad būtų galima įvertinti, ar buvo laikomasi šių reglamentų nuostatų.

(88) Atsižvelgiant į finansines sumas, kurias *KBM* tiesiogiai perdavė kooperatyvams, taikomos *mutatis mutandis* 85 ir 86 konstatuojamosiose dalyse išdėstytos nuostatos. Negalima atmesti galimybės, kad dalį pagalbos dėl nepakankamo kooperatyvų atskyrimo nuo savo antrinių bendrovių kooperatyvai pasiliko sau ir galbūt tik vėliau perdavė antrinėms bendrovėms.

([18]) Žr. 11 išnašą.

([19]) OL L 10, 2001 1 13, p. 20. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 363/2004 (OL L 63, 2004 2 28, p. 20).

(89) Kita vertus, Vokietija pateikė skaičius, kurie rodo, jog didelė dalis pagalbos iš tikrųjų buvo perduota ūkininkams. Komisija yra tos nuomonės, kad galima daryti prielaidą, jog išmokos, kurias Bavarijos žemė per *KBM* išmokėjo kooperatyvams – jeigu tos išmokos atitinka vidutines paslaugų išlaidas pagal Vokietijos pateiktus duomenis – buvo perduotos ūkininkams.

(90) Todėl išmokos, kurios viršija pagal vidutines išlaidas už atitinkamas paslaugas apskaičiuotas, patvirtinamai ūkininkams perduotas sumas ir kurios viršija pagal Reglamente (EB) Nr. 69/2001 nustatytą aukščiausią 100 000 EUR vienam pagalbos gavėjui sumą per trejų metų laikotarpį, yra laikomos kaip nesuderinama su bendrąja rinka pagalba.

V.3. ***KBM* parinkimas**

(91) Bavarijos žemės ūkio rėmimo įstatyme numatyta, kad galima pripažinti ir remti tik vieną vienintelę tokio pobūdžio organizaciją Bavarijoje. *KBM* buvo pripažinta jau 1972 metais. Vokietija savo nuomonėje nurodė, kad tai yra Bavarijos ūkininkų savitarpio techninės pagalbos organizacija (susikūrusi kooperacijos forma), kuri užima ypatingą vietą, nes nėra jokių panašių organizacijų, su kuriomis ji galėtų konkuruoti.

(92) Todėl iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad *KBM* parinkimas nepažeidžia Bendrijos nuostatų viešojo paslaugų pirkimo procedūrų derinimo srityje. Tačiau Komisija ir toliau pasilieka sau teisę analizuoti priemonę Bendrijos viešųjų pirkimų procedūrų teisės požiūriu.

VI. **IŠVADOS**

(93) Komisija daro išvadą, kad Vokietija neteisėtai taikė priemonę, kuri yra šio sprendimo objektas, ir taip pažeidė Europos bendrijos steigimo sutarties 88 straipsnio 3 dalį.

(94) Pagalba, kuri buvo suteikta ūkininkams mašinų ir darbo jėgos pateikimo forma, nėra valstybės pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

(95) *KBM* suteikta pagalba, jeigu ji nebuvo perduota kooperatyvams, yra nesuderinama su bendrąja rinka. Todėl Vokietiją reikia paraginti grąžinti šią su bendrąja rinka nesuderinamą Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalies požiūriu pagalbą, jeigu jos negalima priskirti Reglamento (EB) Nr. 69/2001 taikymo sričiai.

(96) Pagalba kooperatyvams ir jų antrinėms bendrovėms, jeigu ji nebuvo toliau perduota ūkininkams, yra nesuderinama su bendrąja rinka. Vokietijos uždavinys – įrodyti, kokio dydžio pagalba buvo perduota ūkininkams. Apskaičiavimo pagrindu reikia imti vidutines išlaidas, kurias kooperatyvai patyrė – be savo antrinių verslo bendrovių – teikdami paslaugas, kad būtų išvengta įtraukti į apskaičiavimą tas sumas, kurios galbūt atiteko antrinių bendrovių naudai.

(97) Iš Vokietijos reikia pareikalauti grąžinti su bendrąja rinka nesuderinamą Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalies požiūriu pagalbą, jeigu jos negalima priskirti Reglamento (EB) Nr. 69/2001 taikymo sričiai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Finansinės sumos, kurias Vokietija suteikė Bavarijos ūkininkams per Bavarijos žemės ūkio technikos kooperatyvus subsidijuojamų paslaugų, skirtų mašinoms ir darbo jėgai pateikti, pavidalu, nėra laikoma pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu.

2 straipsnis

Valstybės pagalba, kurią Vokietija suteikė Bavarijos mašinų naudojimo ir pagalbos ūkiams kuratoriumui – jeigu finansinės lėšos vėliau nebuvo perduotos kooperatyvams, ir ši pagalba viršija Reglamento (EB) Nr. 69/2001 nustatytą didžiausią 100 000 EUR vienam pagalbos gavėjui per trejų metų laikotarpį sumą – yra nesuderinama su bendrąja rinka.

3 straipsnis

Valstybės pagalba, kurią Vokietija suteikė kooperatyvams ir jų antrinėms bendrovėms – jeigu finansinės lėšos, įvertinus Vokietijos patvirtinimą, kurį reikalaujama pateikti pagal 4 straipsnį, galbūt vėliau nebuvo perduotos ūkininkams ir jeigu pagalba viršijo Reglamento (EB) Nr. 69/2001 nustatytą didžiausią 100 000 EUR vienam pagalbos gavėjui per trejų metų laikotarpį sumą – yra nesuderinama su bendrąja rinka.

4 straipsnis

2 ir 3 straipsniuose nurodytai su bendrąja rinka nesuderinamai pagalbai nustatyti Vokietija turi pateikti kooperatyvų, kurie neturi antrinių bendrovių, vidutinių išlaidų, patirtų teikiant paslaugas ūkininkams, apskaičiavimą.

5 straipsnis

Vokietija turi imtis būtinų priemonių, kad atgautų iš pagalbos gavėjo 2 ir 3 straipsniuose minėtą neteisėtai išmokėtą pagalbos sumą.

Reikalavimas grąžinti turi būti vykdomas nedelsiant ir pagal nacionalinę procedūrą, jeigu taip bus galima įvykdyti šį sprendimą tuoj pat ir realiai. Į grąžintiną sumą įeina palūkanos, kurios apskaičiuojamos nuo to momento, kai pagalbos gavėjui buvo suteikta neteisėta pagalba, iki jos faktinio grąžinimo. Palūkanos apskaičiuojamos pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 ([20]) V skyriaus nuostatas.

6 straipsnis

Šis sprendimas yra skirtas Vokietijos Federacinei Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2004 m. gruodžio 14 d.

Komisijos vardu

Mariann FISCHER BOEL

Komisijos narė

([20]) OL L 140, 2004 4 30, p. 1.